

УДК 613.9

С. М. СМІРНОВА, В. М. СМІРНОВ, А. В. СИНЕГУБКО

м. Миколаїв

СЕЗОННА СПЕЦИФІКА ДИТЯЧОЇ ЗАХВОРЮВАНОСТІ ЛЕНІНСЬКОГО РАЙОНУ МІСТА МИКОЛАЄВА

Проаналізована динаміка дитячої захворюваності Ленінського району м. Миколаєва за період 2009–2013 рр. Частка обсягів дитячої захворюваності за нологічними формами є стабільною протягом п'ять років та демонструє переважну більшість хвороб нервової системи (28%) та хвороб ендокринної системи (20%)

Ключові слова: дитяча захворюваність, медико-статистичні дані.

Постановка проблеми. Висока стресогенність соціально-економічних факторів, несприятливі демографічні процеси в нашому суспільстві, а також негативний вплив екологічних факторів проживання на населення в нашій країні, умови і спосіб життя сімей супроводжуються різким погіршенням фізичного, соматичного та психосоціального стану здоров'я дітей. Дослідження особливостей динаміки захворюваності дитячого населення за 2009–2013 рр. забезпечує фактичну зону щодо розробки стратегії профілактичних заходів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Здоров'ю дітей надається важливе значення у програмі Європейської Ради безпеки ВООЗ «Здоров'я для всіх у XXI столітті» [1], в Україні – у Державних програмах «Здорова дитина на 2008–2017 роки» [2], Проекті Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» на 2012–2020 роки» [3], Загальнодержавній програмі боротьби з онкологічними захворюваннями на 2007–2016 роки [4], в межах Миколаївської області – у галузевій програмі розвитку «Охорона здоров'я» м. Миколаєва на 2013–2017 роки [5] тощо. В них наголошується на пріоритетності збереження здоров'я дітей. Суспільство й держава відповідальні за рівень здоров'я дітей і підлітків та забезпечують для них поліпшення умов навчання, побуту, дозвілля, вирішення екологічних проблем, удосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя [6].

Постановка завдання полягає у аналізі динаміки захворюваності дитячого населення Ленінського району м. Миколаєва за нологічними формами.

Матеріали та методи досліджень. Аналітичним матеріалом для дослідження послуговували офіційні медико-статистичні дані щодо захворюваності населення дитячого віку Ленінського району м. Миколаєва. В роботі використані метод медико-статистичної обробки інформації та метод інформаційних узагальнень.

Статистичні дані зібрані у вигляді стандартної медичної звітності, яка використовується у формуванні облікових даних по захворюваності дітей за період 2009–2013 рр. Облік захворюваності ведеться за даними звернення на підставі розробки «Статистичних талонів для реєстрації заключних діагнозів», які формуються у разі звернення дітей до Центрів первинної медико-санітарної допомоги Ленінського району. За результатами обліку складаються квартальні та річні звіти, які подаються у Міський інформаційно-аналітичний центр медстатистики, що і послуговували вихідним матеріалом для дослідження [7].

Результати дослідження та їх обговорення. Дитяче населення Ленінського району м. Миколаєва обслуговується в межах Центрів первинної медико-санітарної допомоги (ЦПМСД) [5] (табл. 1).

За даними рівнів дитячої захворюваності Ленінського району побудовані динамічні ряди за темпами зниження в межах центрів первинної медико-санітарної допомоги (табл. 1):

ЦПМСД № 1: $G(95) > M(70) > I(35) > N(28) > E(24) > D(17) > C(14)$

ЦПМСД № 2: $E(139) > G(139) > M(88) > N(63) > I(57) > D(55) > C(9)$

Найвища частота дитячої захворюваності зареєстрована за хворобами нервової систе-

ми G (95) для ЦПМСД № 1 та ендокринної системи E (139) для ЦПМСД № 2; найнижча – за новоутвореннями: C (14) та C (9).

Частка обсягів дитячої захворюваності за нологічними формами є стабільною продовж п'ять років та демонструє переважну більшість хвороб нервової системи (28%) та хвороб ендокринної системи (20%) (рис. 1).

Досліджена динаміка розповсюдженості захворювань дитячого населення Ленінського району за нозологіями (табл. 1) за період 2009–2013 рр. (рис. 2).

Найнижчі показники фіксації новоутворень в дітей віком 0–14 років впродовж дослідженого періоду, зареєстровані у III–IV кварталі поточного року (від 2 до 13 захворюлих дітей). Порівняно значний обсяг захворювань припадає на першу половину року – від 18 до 59 захворюлих при середньому показнику – 37 хворих. Багаторічна динаміка показників є відносно стабільною, показники визначені в інтервалі від 19 до 24 захворюлих дітей (рис. 2а).

Динаміка реєстрації обсягів хвороб крові та кровотворних органів у дитячого населення варіює в інтервалі від 62 до 72. Найбільші

показники зазначені у першому півріччі: від 83 до 150 випадків при середньої кількості захворюлих дитини 103 за п'ять років. Покращена ситуація у другій половині року: хворіють в середньому до 30 дітей з розбіжністю від 11 до 44 (рис. 2б).

Найбільший рівень хвороб ендокринної системи за період 2009–2013 рр. зареєстрований у першому кварталі 2013 р та склав 306 захворювань. В середньому за роками інтенсивність хвороб ендокринної системи зареєстрована в діапазоні 135–180 захворюлих дітей з середнім показником 166.

В цілому статистичні дані досить суперечливі, не підлягають однозначній трактовці. Вирізняються пікові поодинокі сплески захворювань за окремими кварталами без зазначеної чіткої періодичності (рис. 2в).

Динаміка реєстрації обсягів хвороб нервової системи за роками демонструє незначне збільшення захворюлих дітей від 240 до 276 з показником за п'ять років 234 випадки. Найбільші обсяги захворювань зареєстровані у першому півріччі з динамікою від 224 до 524. Зниження рівнів захворювання спостерігається у другій половині року у інтервалі значень від 75 до 210 при середньому показнику 122 випадків (рис. 2г).

Динаміка реєстрації обсягів хвороб системи кровообігу у дитячого населення демонструє тенденцію зниження рівнів захворювання за роками від 170 у 2009 р. до 65–80 у 2012–2013 рр. Найбільший обсяг захворювань відмічається переважно у перший квартал року з динамікою від 115 до 240 випадків захворювання. В цілому за перше півріччя

Таблиця 1
Дані реєстрації дитячої захворюваності
Ленінського району м. Миколаєва

Нозологічний показник	ЦПМСД №1	ЦПМСД №2
Новоутворення C	<u>2-36</u> 14	<u>0-25</u> 9
Хвороби крові, кровотворних органів D	<u>1-48</u> 17	<u>8-103</u> 55
Хвороби ендокринної системи E	<u>3-62</u> 24	<u>13-262</u> 142
Хвороби нервової системи G	<u>21-210</u> 95	<u>31-347</u> 139
Хвороби системи кровообігу I	<u>3-135</u> 35	<u>2-272</u> 57
Хвороби кістково-м'язової системи M	<u>14-346</u> 70	<u>20-193</u> 88
Хвороби сечовидільної системи N	<u>9-59</u> 28	<u>12-148</u> 63

*Примітки:

- над рисою – інтервал варіювання дитячої захворюваності за період 2009–2013 рр.;
- під рисою – усереднений показник дитячої захворюваності за період 2009–2013 рр.

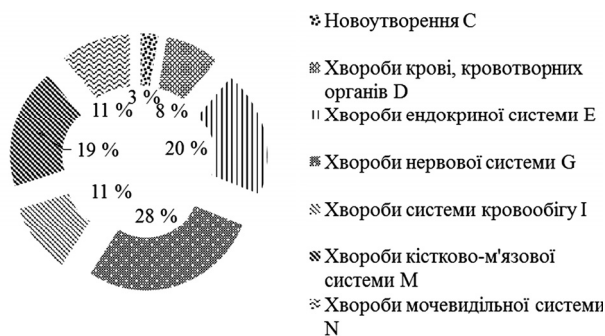

Рис. 1. Частка обсягів нозологічних форм дитячих хвороб Ленінського району (%) за 2009–2013 рр.

Рис. 2. Динаміка реєстрації дитячих захворювань

показники варіюють в інтервалі значень від 50 до 400. Друга половина півріччя характеризується зниженнями обсягів захворювання в інтервалі від 7 до 60 (рис. 2д).

Найбільший обсяг хвороб кістково-м'язової системи зареєстрований у 2013 р. з показником 290 захворілих дітей при середньому рівні за 2009–2013 рр. 160. Максимальний рівень зафіксований у четвертому кварталі 2013 р. та складає 538 випадки захворювань. Усереднені поквартальні обсяги захворювань за перше півріччя змінюються в інтервалі від 63 до 296 при середньому значенні 136; для другого півріччя характерна динаміка обсягів від 36 до 538 при середньому рівні 171 випадок. Чіткої періодичності зміни поквартальних даних не спостерігається. (рис. 2е).

Динаміка реєстрації обсягів хвороб сечовидільної системи за роками демонструє зміну рівнів в інтервалі від 75 до 116 з середнім показником за п'ять років 91. Максимальний рівень захворілих дітей зафіксований у I кварталі 2009 р. та складає 200. Найбільші обсяги захворювань зареєстровані у першому півріччі з динамікою від 77 до 200 при середньому показнику 114 випадків. Зниження рівнів захворювання спостерігається у другій половині року у інтервалі значень від 31 до 93 при середньому показнику 59 (рис. 2ж).

Висновки та перспективи подальших досліджень.

1. Дитяча захворюваність Ленінського району представлена динамічним рядом за темпами зниження рівнів захворювання дитячого населення у %: нервова система *G* (28) > ендокринна система *E* (20) > кістково-м'язова система *M* (19) > система кровообігу *I*, сечовидільна система *N* (11) > кров та кровотворні органи *D* (8) > новоутворювання *C* (3).
2. Сезонна динаміка дитячої захворюваності Ленінського району свідчить, що по-

рівняно значний обсяг захворювань, припадає на першу половину року. За статистичними даними можна побудувати динамічний ряд за темпами зниження сезонних рівнів захворювання: нервова система *G* (322) > система кровообігу *I* (152) > сечовидільна система *N* (114) > кров та кровотворні органи *D* (103) > новоутворюваннями *C* (37).

3. Вирізняються пікові поодинокі сплески захворювань ендокринної та кістково-м'язової системи за окремими кварталами без зазначеної чіткої сезонної періодичності. Перспективи подальших досліджень спрямовані на аналіз кількісних характеристик захворюваності дитячого населення та застосування повноти та достовірності отриманої інформації для подальших розробок профілактичних заходів.

Список використаних джерел

1. «Здоровье 21 – здоровье для всех в 21-ом столетии» // Европейская серия «Здоровье для всех», № 5, ВООЗ. — Копенгаген, 1998. — 44 с.
2. Концепція Державної програми «Здорова дитина» на 2008–2017 рр.
3. Спеціальне електронне видання для лікарів [електронний ресурс] «Здоров'я України»: <http://health-ua.com/articles/2030.html>.
4. Проект Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» на 2012–2020 роки» Офіційний сайт МОЗ України: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/ms_programs.
5. Загальнодержавна програма боротьби з онкологічними захворюваннями на 2007–2016 роки. Офіційний сайт МОЗ України: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/ms_programs.
6. Офіційний сайт Управління охорони здоров'я Миколаївської міської ради Галузева програма розвитку «Охорона здоров'я» м. Миколаєва на 2013–2017 роки [електронний ресурс]: <http://www.uoz-mk.org.ua/index.php/informatsiya/miski-programi>.
7. Мойсеєнко Р. О. Аналіз та тенденції захворюваності дитячого населення України / Р. О. Мойсеєнко, Я. І. Соколовська, Т. К. Кульчицька [та ін.] // Современная педиатрия. — 2010. — № 3 (31). — С. 13–17.
8. Міський інформаційно-аналітичний центр медичної статистики. — Режим доступу: <http://www.uoz-mk.org.ua/index.php/tsentr-statistiki/miats-ms/86-miskij-informatsijno-analitichnij-tsentr-medichnoji-statistiki>.

S. M. SMIRNOVA, V. M. SMIRNOV, A. V. SINEGUBKO
Mykolaiv

SEASONAL SPECIFICS OF CHILD MORBIDITY OF LENINSKY DISTRICT IN MYKOLAYIV

Prevalence of child morbidity Leninsky district of Nikolaev for the period 2009–2013 was analyzed. Prevalence of child morbidity for nosology forms shows that the vast majority of childhood illnesses should be attributed to diseases of the nervous system (28%) and diseases of the endocrine system (20%).

Prospects for further research focused on the analysis of quantitative characteristics of child morbidity and use of the completeness and accuracy of information for the further development of preventive measures.

Keywords: children morbidity, prevalence, health statistics.

С. М. СМІРНОВА, В. Н. СМІРНОВ, А. В. СИНЕГУБКА
Николаев

СЕЗОННАЯ СПЕЦИФИКА ДЕТСКОЙ ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ ЛЕНИНСКОГО РАЙОНА ГОРОДА НИКОЛАЕВА

Проанализирована динамика регистрации детской заболеваемости Ленинского района г. Николаева за период 2009–2013 гг. Доля объемов детской заболеваемости по нозологическим формам стабильна в течение пяти лет и демонстрирует подавляющее большинство болезней нервной системы (28%) и болезней эндокринной системы (20%).

Перспективы дальнейших исследований направлены на анализ количественных характеристик заболеваемости детского населения и применения полноты и достоверности получения информации для дальнейших разработок профилактических мероприятий.

Ключевые слова: детская заболеваемость, медико-статистические данные.

Стаття надійшла до редколегії 30.03.2015

УДК 551.582:504.44(477.72)

С. В. СУШКО, Ю. Г. ДМИТРУК

м. Николаїв

О. І. НАКОНЕЧНИЙ

м. Дніпропетровськ

КЛІМАТИЧНІ ТА ЕКОЛОГО-ЛАНДШАФТНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СУХО-СТЕПОВОЇ ПІДЗОНИ СТЕПІВ ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОГО ПРИЧОРНОМОР'Я В УМОВАХ ЇХ АРИДИЗАЦІЇ

Відображені результати початкового етапу досліджень біокліматичних та ландшафтно-ценотичних характеристик степової зони Північно-Західного Причорномор'я, як ариени формування мозаїчних агроценотичних комплексів змішаного природно-агрогенного генезису. Рекомендовано диференціювати в якості сухо-степової підзони лише територію півдня межиріччя Дністра-Дніпра. Незважаючи на незначні негативні кліматичні зміни сучасного періоду, за показниками зволоження, сезонних і багаторічних температур, в порівнянні з аналогічними даними 60-х років минулого століття, достовірні зміни меж сухо-степової підзони відсутні.

Ключові слова: екологія Північно-Західного Причорномор'я, ландшафтно-кліматичні підзони Степу, кліматично-ценотичні області.

Постановка проблеми. Причорноморський степовий масив в своїх первинних межах охоплює території, які зараз майже повністю розташовані в адміністративних межах Одеської, Миколаївської та Херсонської областей, поєднуючи при цьому інтразональні ділянки, значно відмінні від «класичного» зонально-степового комплексу (дельтові зони Дунаю, Дністра та Дніпра, Буджакська низовина, зона Олешків). Незважаючи на певну схожість кліматичних умов Причорноморської зонально-степової смуги, досить помітна різноманітність цих умов у межах окремих ділянок дозволяє виділення на її території декількох основних кліматичних областей (рис. 1).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наведена на рис.1. схема розташування

кліматичних областей причорноморської степової зони відповідає умовам середини минулого століття [1, 2]. Вздовж узбережжя моря і до 40–50 км вглиб розташована вузька смуга чорноморської кліматичної області. Знаходячись під визначальними впливом морських вітрів, клімат цієї області влітку відповідає майже субтропічними умовами, але є у край посушливим. Середні температури липня сягають +27–30 °С (максимальні +38–40 °С), а сума річних опадів складає лише 260–290 мм.

Більш об'ємною є степо-аридна кліматична область, розташована на північній межі приморської рівнини, між узбережжям і степовим масивом. Характеристики її перехідні від прибережної кліматичної області до